

M.p., poniedziałek, 20 marca 1944 r.

Nr. 41

"SZARY CZŁOWIEK" MYSLI O POKOJU

Wszystkie doniesienia z Anglii sygnalizują, że społeczeństwo angielskie interesuje się bardziej problemami urzędniczego świata powojennego, niż bieżącymi wypadkami na frontach. Przyczem te zainteresowania przyszłością, skupiają się przede wszystkim wokół zagadnień gospodarczych. Dotyczy to nie tylko mas cywilnych - te same nastroje są w armii, gdzie najbardziej popularną lekturą jest Plan Beveridge'a.

Nastroje te są zupełnie niepodobne do nastrojów panujących w czasie pierwszej wojny światowej, kiedy to - zgodnie z opinią najbystrzejszych obserwatorów owego okresu - nikt się w Anglii tymi problemami nie zajmował.

Wytkumaczenie tej różnicy leży w historii okresu między dwoma wojnami światowymi - okresu najgwałtowniejszych napięć społecznych, okresu - który jak żaden inny w historii świata, pełen był zmarnowanych okazji.

Anglik, który dziś już przestał się niepokoić o wynik wojny, zamieszorbowany jest troską, aby po tej wojnie uniknąć tych koszmarów, jakie go trapiły w okresie między wojnami.

Zołnierz boi się widma bezrobocia po demobilizacji, górnik boi się zamknięcia kopalni po wojnie wskutek nadprodukcji, Angielka, pracująca obecnie w fabryce, obawia się, że po wojnie zostanie zredukowana, aby ustąpić miejsca mężczyźnie.

W społeczeństwie angielskim ugruntowało się silne przekonanie, że głównym celem powojennym będzie ustanowienie "Bezpieczeństwa Społecznego", a: jak celem wojny jest pokonanie agresorów i stworzenie bezpieczeństwa politycznego. Bezrobocie, głód, ciemnota i choroby, zostały uznane za wrogów równie groźnych, jak hitleryzm czy imperializm japoński.

Jak osiągnąć stan owego bezpieczeństwa społecznego uczy społeczeństwo angielskie - wojenna organizacja życia gospodarczego W. Brytanii. Wolać gając oady naród w służbę dla wysiłku wojennego, potrafiono w Anglii każdemu obywatelowi zapewnić godziwy poziom życia materialnego. Niezwykle przytym ważną jest okoliczność, że poziom ten jest dla wielu milionów Anglików znacznie wyższy od przedwojennego poziomu bytowania.

Toteż siza faktu nasuwa się wszystkim następujące pytanie: dlaczego organ

nizacja życia gospodarczego kraju, która dała tak dobre rezultaty w służbie wojny, nie miałaby dać równie dobrych - w służbie pokoju. Powszechne jest przekonanie o konieczności poddania po wojnie, podobnie jak to ma miejsce obecnie, kontroli państwowej zarówno całokształtu produkcji jak i podziału dóbr, eksportu i importu, a dalej o konieczności zabezpieczenia wszystkich obywateli przed bezrobociem, zapewnienia każdemu opieki ekonomicznej i higienicznych warunków życia, ułatwienia dostępu do oświaty i t.p.

Wielu obserwatorów określa te nastroje angielskie jako "zwrot na lewo", ale w istocie lepiej byłoby powiedzieć "zwrot ku problemom społecznym".

My Polacy, niestety nie jesteśmy w tym szczęśliwym położeniu, abyśmy mogli dać zagadnieniom społecznym pierwszeństwo przed politycznymi. Mimo tego, pilnie winniśmy obserwować te nastroje, sprawy bowiem społeczne są kluczem do zrozumienia XX-go wieku.

ROSJANIE ZDOBYLI KRZEMIENIEC

Walki na ulicach Kowla

Moskwa, 19. III Dziś wieczorem

Stalin ogłosił w specjalnym rozkazie dziennym, że wojska sowieckie zajęły Krzemieniec. Miasto to, położone o 35 km. na południe od Dubna, zamienione było przez Niemców w silnie umocniony punkt obronny.

Londyn, 19. III Ostatnie doniesienia podają, że wojska sowieckie znajdują się w odległości 80 km. od Lwowa. Niezwykle ciężkie walki toczą się na odcinku Luck-Kowel. Źródła niemieckie donoszą, że część miasta Kowel znajduje się w rękach sowieckich, co oznaczałoby, że Niemcy wyparci zostali na odległość około 60 km. w kierunku na pñn. zachód od Luoka

Sztokholm, 19. III Dzisiejsze szwedzkie dzienniki donoszą, że Rosjanie przekamli linie niemieckie w kierunku Lwowa. Na całym froncie od Kowla do Krzemienia wojska sowieckie przeszły do wielkiego natarcia, w którym biorą udział liczne dywizje piechoty i silne jednostki pancerne, wspomagane przez lotnictwo. Na front Kowla Niemcy przerzucili oddziały, przeznaczone uprzednio do obrony Lwowa. Według opinii rzeczoznawców szwedzkich, położenie wojsk niemieckich jest bardzo ciężkie.

HITLER O SPRAWIE FINLANDII

Sztokholm, 19. III Dziennik "Stockholm Tidningen" zamieszcza dziś wywiad swego berlińskiego korespondenta z Hitlerem. Odpowiadając listownie na trzy postawione mu pytania Hitler oświadczył: Nie ma nie wiadomo o kroku króla szwedzkiego wobec Finlandii. Nie wiem czy uczyni taki krok ani kiedy on nastąpi. Jeżeli istotnie król szwedzki wystosował jakiś apel do Finlandii, jest to wewnętrzna sprawa Szwecji. O warunkach sowieckich dla Finlandii mogę powiedzieć, że jest jasnym, iż mają one postawić Finlandię w takiej sytuacji, aby nie mogła się ona więcej bronić. Gdyby Finlandia pozwoliła sobie zarzucić na szyję sznur, to nikt nie przeszkodzi potem Sowietom zacisnąć stryczek. Celem Sowietów jest zniszczenie wszystkich narodów europejskich, a przede wszystkim narodu fińskiego. Słyszałem, że Anglia i Ameryka chciały gwarantować Finlandii dotrzymanie warunków pokojowych przez Moskwę. Miało to uczynić warunki sowieckie bardziej strasne dla Finlandii. Jest to utopia angielsko-amerykańska. W Angli i Ameryce nie ma żadnej woli przeciwstawienia się Sowietom.

W dalszym ciągu Hitler użył swych znanych wymysłów pod adresem rządów brytyjskiego i amerykańskiego, utrzymując że w krajach tych panuje taki sam reżim jak w Sowietach, tylko "przykryty burżuazyjnym płaszczkiem". Mówiąc o ewentualnych gwarancjach brytyjskich Hitler wskazuje na przykład Polski.

Według nieoficjalnych wiadomości

FINLANDIA ODPOWIEDZIAŁA ROSJI: "NIE" !

Londyn, 19. III Powtórna odpowiedź fińska została już niewątpliwie doręczona Moskwie. Nie wiadomo o ile różni się ona od noty fińskiej z przed dwu tygodni, kiedy to odrzucono propozycje sowieckie. Dzienniki szwedzkie wyrażają pogląd, że Finlandia odrzuciła propozycje Moskwy.

Berlin, 19. III Na konferencji prasowej w niemieckim ministerstwie spraw zagranicznych oświadczone: Finlandia miała dosyć zdrowego instynktu, aby zrozumieć, że jedyną drogą dla niej jest walka z bolszewizmem. Niemcy zrobią wszystko, aby jeszcze bardziej niż dotychczas dopomóc Finlandii w tej walce.

Sztokholm, 19. III Nadeszły tu wiadomości, że natychmiast po ogłoszeniu odpowiedzi fińskiej, Hitler wysłał misję wojskową do Helsinek. Niemcy zażądają jednak usunięcia ~~z misji~~ fińskiego wszystkich ministrów, którzy ~~zawarli~~ wzięli się za zawarcie pokoju, oraz rozwiązania parlamentu, stronnictw lewicowych i związków zawodowych, wreszcie ogłoszenia dyktatury.

Sztokholm, 19. III Prasa szwedzka wyraża niezadowolenie z odpowiedzi fińskiej. Jeden z dzienników pisze: Fińscy mężowie stanu i parlament przez wypowiedzenie słowa "Nie" ścigają na swe barki straszną odpowiedzialność wobec narodu fińskiego i całej Skandynawii. Jeżeli Fin-

landia będzie nadal walczyć, to po zakończeniu wojny, co może szybko nastąpić, nie będzie już państwem niepodległym.

PRZEDSTAWICIEL DE GAULLE'A W MOSKWIE

Algier, 19. III Do Moskwy przybył członek Francuskiego Komitetu Doradczego w Algierze b. min. lotnictwa Pierre Cot, jako delegat gen. de Gaulle'a. Przeprowadzić on ma z rządem sowieckim pertraktacje na szereg tematów oraz wybadnąć czy Stalin skłonny jest uznać Francuski Komitet Wyzwolenia Narodowego jako rząd francuski. Cot przywiózł też podobno do Moskwy propozycję zawarcia sojuszu francusko-sowieckiego. Jeżeli misja jego powie dzie się, przewidziana jest podróż do Moskwy gen. de Gaulle'a.

SYTUACJA NA FRONTACH W SKROCIE

M. p. 19. III Według doniesień radiostacji Londyn, Moskwa, Sztokholm, Ankara i Berlin, sytuacja na frontach przedstawia się następująco: sowieckie oddziały zwiadowcze przekroczyły Dniestr i posuwają się na południe przez Besarabię. Rosjanie rozszerzają teren zdobyczy na wschodnim brzegu Dniestru. Wojska sowieckie zajęły Jampol. Winnica jest otoczona, walki trwają na przedniściach. Mikołajew otoczony jest z trzech stron. Rosjanie zniszczyli VI armię niemiecką, sformowaną na nowo po klęsce pod Stalingradem. Rozbito zupełnie 10 dywizyj, 11 przestało istnieć jako jednostki bojowe, czterem dywizjom zadano ciężkie straty. - Nocy dzisiejszej samoloty sojusznicze dokonały na Zachodzie ponad 1000 lotów. Bombardowano Frankfurt n/ Menem, obiekty w zach. Niemczech, fabrykę materiałów wybuchowych w Bergerac pod Bordeaux, oraz zakładano miny na wodach nieprzyjaciela. 22 aparaty nie powróciły. Wczoraj za dnia 1500 amerykańskich bombowców i myśliwców atakowało pld. Niemcy. Zestrzelono 82 samoloty niemieckie, nie powróciły 43 bombowce i 10 myśliwców alianckich. - W basenie śródziemnomorskim lotnictwo sojusznicze miało swój najpomyślniejszy dzień. Zniszczono w powietrzu i na ziemi 130 samolotów niemieckich. Lotnicy alianccy odbyli 2000 lotów. Bombardowano m. in. Plovdiv, drugie pod względem wielkości miasto w Bułgarii. /130 km. od Sofii/. - W Cassino Niemcy bronią się jeszcze w dwóch punktach oporu. - Na pkn. Atlantyku okręty brytyjskie zatopiły 6 niemieckich okrętów podwodnych. Jest to największy sukces osiągnięty w jednej bitwie..

Z OSTATNIEJ CHWILI

Londyn, 20. III Radio fińskie w komunikacie dla Ameryki stwierdziło, że warunki sowieckie były zbyt ciężkie, aby mogły być przyjęte. Finlandia w nocy wystosowała do Moskwy przedstawicielkę swój punkt widzenia. Dalsze kroki muszą być podjęte przez Rosję. - Władze bułgarskie zarządziły ewakuację z Sofii wszystkich osób cywilnych, których pobyt w stolicy nie jest konieczny.